

DESEMBRE 1997 - ANY XIX - PREU 300 PTS - NÚM 63

Llum d'Oli

P O R R E R E S

Activitats de l'Agrupació.....4

Cultura Popular28

El món del vi32

Informació local9

Educació30

Esports36

Notes Històriques20

Maria Barceló Crespi
Rafel Ferrà Martorell
Bartomeu Serverà Sijar

Opinió.....31

Racó ecològic35

Llum d'Oli

Desembre 1997 - Nº 63
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:
Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 64 71 86

Coordina:
Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:
Gaspar Barceló i Barceló
Margalida Barceló i Taberner
Bernat Bauçà i Garau
Antoni Gornals i Mesquida
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco
Bartomeu Servera i Sitjar

Col.laboradors/es:
Julià Barceló i Auli
Joan Barceló i Bauçà
Maria Barceló i Crespi
Xim Barceló i Janer
Jaume Cerdà i Tomàs
Damià Duran
Rafael Ferrà i Martorell
Grup d'Esplai
Grup Foganya
Gabriel Gomila
Francesc Grimalt
Joan Oliva
Rafel Picornell i Serra
Toni Servera "Zeppe"

Portada
Reis d'Orient a l'Ajuntament de Porreres

Fotografies
Foto Vidal.
Tòfol Noguera.

Imprimeix
Planogràfica Balear, S.L. Tel 60 48 32

Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors

TRANSFERÈNCIES D'EDUCACIÓ

Encetam l'any amb una passa envant cap al procés d'autogovern de la nostra Comunitat Autònoma: tenim competències en Educació. N'estam satisfets.

Això vol dir que ja es podrà planificar i gestionar tot el que faci referència a escoles i instituts des d'aquí, tant pel que fa a pressuposts i a professorat com pel que fa al què s'estudiarà, com i quan. L'administració s'ha acostat.

Sens dubte és una de les fites polítiques més importants en la història de l'autonomia de les Balears; una reivindicació que el col·lectiu dedicat a l'ensenyament duia a terme des de fa anys. Tard, però han arribat.

Ara, els ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears esperam que els polítics encarregats de gestionar la nostra Comunitat Autònoma no facin passes de cranc i que s'enrevoltin d'un equip tècnic capacitat i coneixedor del món de l'educació. Volem que no prioritzin els colors polítics en detriment de la professionalitat. A les mans hi tenen l'eina fonamental perquè els infants i joves d'aquestes illes siguin persones preparades per viure en cultura i democràcia, a més de bons professionals.

D'entre les mesures enunciades des de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports, voldriem destacar les que fan referència a la Normalització Lingüística a l'ensenyament: poder desenvolupar la *Llei de Normalització Lingüística* i el decret posterior sobre l'ús de la llengua catalana a l'ensenyament (conegut com a *Decret de Mínims*) dins dels centres educatius que ara dependran del Govern Balear, dona la possibilitat de reforçar enormement l'ús social de la llengua catalana.

No deixam, emperò, de passar ànsia si ens hem d'atendre a les declaracions en matèria lingüística i cultural del conseller Manuel Ferrer i del president Jaume Matas i als resultats d'un *Pla Pilot de Normalització Lingüística* simplement burocràtic i propagandístic, duit a terme pel director general Jaume Gil. Si hi afegim que els governants actuals a Balears tenen el mateix color polític i ideològic que la ministra Aguirre, responsable del famós i trist *Decreto de Humanidades*, la satisfacció inicial sobre la possibilitat que d'ara en endavant la formació dels infants i joves tengui com a referència un model propi que contempli així com pertoca la història, la cultura i la llengua de les Illes Balears, minva considerablement.

TOT AIXÒ I MÉS...

Exposició: "100 Anys del Tren a Porreres 1.897 - 1997". Dia de Sa Fira.

Excursió a Sóller en tren. Dia 30 de novembre.

Sopar del GEP a Montis-ion.

Sopar col-laboradors Llum d'Oli. Dia 5 de desembre.

Sopar col-laboradors Llum d'Oli.

TOT AIXÒ I MÉS...

Passada de diapositives: "Possessions de Porreres". Xocolatada. Dia 27 de desembre.

XIX TORNEIG SOCIAL D'ESCACS

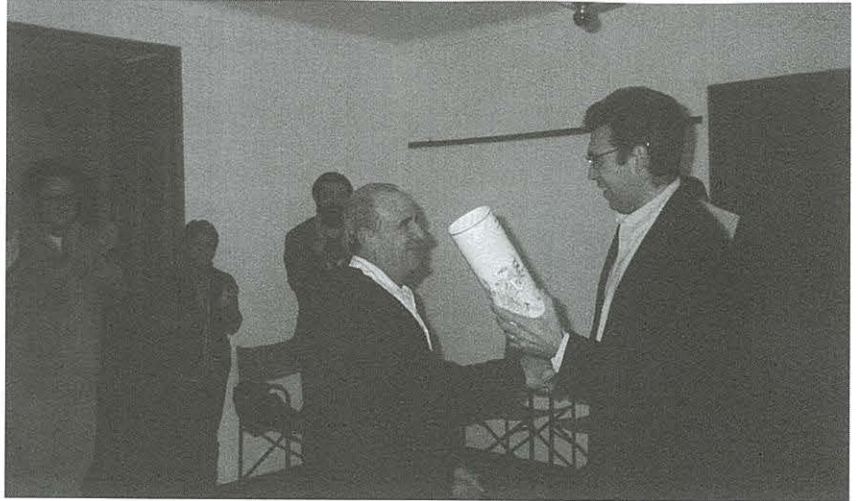
Durant el passat mes d'octubre es va disputar el XIX torneig social d'escacs organitzat per l'Agrupació Cultural d'escacs. La prova tenia una durada de cinc rondes i comptà amb la presència de dotze participants.

Jordi Oliver Garí es va adjudicar el torneig per primera vegada, sumant un total de quatre punts i mig dels cinc possibles. En segon lloc es va classificar Jaume Cerdà amb quatre punts, empatat amb Jeroni Palerm que quedà en tercera posició. El quart lloc va esser per Gabriel Gornals amb tres punts i mig.

CAMPIONAT DE MALLORCA INDIVIDUAL

La darrera prova disputada l'any passat va esser el campionat de Mallorca individual per categories disputat a l'IES Josep Sureda i Blanes de Ciutat, en la qual hi prengueren part vuit jugadors de l'equip de l'Agrupació. El campionat constava de vuit rondes i es jugava mitjançant el sistema suís, i que abarcava els mesos

Andreu Obrador, Regidor d'Esports. Entregà el trofeu a Jordi Oliver. Campió del Torneig.

de novembre i desembre. A la categoria Preferent l'únic representant de l'equip porrerenc, Salvador Estelrich, quedà classificat el numero 46 amb tant sols un punt, perdent la categoria. A la categoria Primera amb dos representants porrerencs diferent sort. En Ramon Alenyar sumà cinc punts quedant classificat en la 10 posició, no aconseguint l'ascens per un sol punt. Mentre, en Jordi Oliver sols pogué sumar dos punts quedant classificat el lloc 49, perdent també la categoria.

En la categoria segona quatre representants porrerencs. Els dos

germans Sorell varen baixar de categoria després de retirar-se a les primeres rondes. En Jaume Cerdà aconseguí l'ascens a la Primera categoria després de quedar empatat amb els sis primers classificats amb sis punts i pel sistema de desempat quedà en la sisena posició. Jeroni Palerm va ocupar la 15 posició final amb cinc punts a tan sols un punt de l'ascens.

A la Tercera categoria l'únic representant porrerenc, Àngel Oneto, aconseguí l'ascens de categoria després de sumar cinc punts i mig, quedant classificat amb l'onzena posició.

LLG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, nº 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Telf. 64 71 54

Foto VIDAL
Porreres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

CAMPIONATS DE MALLORCA PER EQUIPS

El passats mesos de febrer, març i abril es va disputar els campionats de Mallorca per equips en les diferents categories, amb un total de 73 equips i uns 400 jugadors aproximadament.

Amb la primera categoria l'equip porrerenc assolí la sisena posició amb un total de 7 punts, cinc victòries i dos empats, de les 14 jornades de la competició. Destacar la bona actuació de Gabriel Gornals amb vuit punts, Salvador Estelrich amb sis i mig i Ramon Alenyar amb sis.

Quant a la segona categoria l'equip porrerenc va perdre la categoria per primera vegada, després de classificar-se en la dotzena posició amb tant sols 2,5 punts, dues victòries i un empat. Destacar l'actuació de Jordi Oliver amb sis punts i de Jaume Sorell amb quatre punts i mig.

Equip de jugadors de l'agupació cultural i participants al XIXe Torneig Social.

Després de la renúncia d'uns quants equips de la segona categoria, possibilitarà que l'equip porrerenc militi un altre any a la segona categoria de l'escacs mallorquí.

Després de la renúncia d'uns quants equips de la segona categoria, possibilitarà que l'equip porrerenc militi un altre any a la segona categoria de l'escacs mallorquí.

GEP

El Grup Excursionista porrerenc s'ha reunit i ha preparat la programació que es realitzarà al llarg d'aquest any. La següent programació pot sofrir alguns canvis o modificacions, moltes vegades motivades per qüestions climatològiques.

- 25 de gener:
Pas d'Es Cego (Esporles).
- 22 de febrer:
Puig d'Es Frare (Bunyola).
- 1 de març:
Volada d'Es Teixos (Sóller).
- Abril:
Torrent d'Es Corral Fals.
- 28 de juny:
s'Al'lot Mort.
- Setembre:
Puig de Ternelles.

- Octubre:
Sa Torre de Lluc.
- Novembre:
Sa Serra Moral.

Totes aquestes sortides s'anunciaran prèviament mitjançant cartells o pels anuncis de Porreres Ràdio. Començau a preparar les botes, i veniu a conèixer Mallorca amb el GEP.

AVÍS: EL PROPER DIA 31 DE GENER TENDRÀ LLOC AL LOCAL SOCIAL, L'ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL DE PORRERES.

Sopa de lletres

A	L	L	E	C	N	O	D	M	O
D	S	F	E	V	A	N	O	U	I
R	N	A	U	C	E	R	D	A	R
E	M	N	N	O	A	N	R	E	F
C	D	I	O	G	N	E	T	R	R
A	S	O	L	I	S	A	E	O	A
N	O	M	H	A	X	N	J	R	U
O	F	L	L	E	D	A	D	M	E
S	Z	A	Z	C	M	D	X	I	N
O	Z	U	V	E	I	E	T	X	E

Cercau 10 noms de carrers de Porreres

DE VIATGE PER LA SAFOR

Bernat Bauçà

El passat mes de novembre l'Agrupació Cultural va organitzar un interessant viatge per terres del país Valencià, l'experiència del qual va ser realment enriquidora per conèixer aquelles contrades tan properes i a la vegada tan desconegudes.

El recorregut per la comarca de la Safor va ser un vertader plaer i ens va permetre conèixer la d'aquell indret, la qual ens va semblar encantadora; la seva manera de pensar resulta molt diferent de la que envolta les ciutats de més al nord del país Valencià; la concepció nacionalista de la gent de la Safor sobre els països catalanas ens sorprengué gratament.

L'acollidora ciutat de Gandia ens va semblar plena de llum i d'alegria de poder acollir la gran exposició d'Ausiàs March. Sens dubte, organitzar una exposició per celebrar els sis-cents anys del seu naixement no era una tasca fàcil, però la gran presentació de l'acte que hi ha dins aquell palau n'és un reflex fidel de la preparació de l'esdeveniment, on els visitans queden enlluernats per la magnífica obra que ens va deixar l'escriptor de la Safor.

Veles e vents han mos desigs complir,
faent camins dubtosos per la mar.
Mestre i Ponent contra d'ells veig amar;
Xaloc, Llevant, los deuen subvenir
ab llurs amics lo Grec e lo Migjorn,
fent humils prec al vent Tramuntanal
que en son bufar los sia parcial
e que tots cinc complisquen mon retorn.

Però això no va ser tot, l'ample recorregut per la ciutat de Xàtiva, amb la imprescindible returada al carrer Blanc, on va néixer el cantant Raimon, va ser la gran finestra abans d'anar a descobrir la meravellosa Vall de la Gallinera.

Una passejada per alguns d'aquells poblets ens va permetre comprovar l'encant d'aquella gent. Ens va sorprendre la gran alegria que varen tenir del contacte directe amb visitants de Mallorca; els seus llinatges són tan mallorquins que no calia fer gaire comentaris: Amengual, Monjo, Miralles.....

Però tot el descrit ens va semblar poc quan vàrem arribar a Tàrbena, situat dalt d'una muntanya de la Vall que du el mateix nom del poble, repoblat en la seva totalitat per habitants de les illes, i que aquest passat estiu es va agermanar amb el poble mallorquí de Santa Margarida. En aquell indret, encara avui hi fan sobrassades, botifarrons, sopes seques i frit de matances; alguns dels viatgers

vàren aprofitar per comprar a una petita botiga situada a la plaça del mateix poble.

Sens dubte, tots esperaven que aquell viatge encara havia de donar per més i en Joan Barceló Bauçà, autèntic guia per descobrir aquells recons, ens va acompanyar fins als baixos de l'Ajuntament d'aquell poblet - en l'actualitat té uns 900 habitants - allà hi podem trobar un restaurant anomenat can PINET, del qual n'és propietari en Gregori Monjo, un autèntic personatge que ha convertit aquell indret en un museu digne de visitar i on qualsevol mallorquí, com diu ell mateix s'hi pot trobar com a sa seva, una casa on no hi falten símbols del Països Catalans que ha anat arreplegant durant els més de 30 anys de la seva inauguració.

Després de les oportunes fotografies de tot el grup amb el seu propietari, la signatura al llibre de visites, la convidada a beure a tots els assistents, a més de regalar-nos una botella de vi d'aquelles terres, varen donar per acabat aquell viatge, que sens subte per a tots va ser molt més positiu que els perspectives que inicialment ens havíem plantejat.

Passades la Fira i Festes de Nadal, l'entitat comença a preparar la programació que durà a terme al llarg d'aquest any 1998 que just acabam d'encetar. Fulletant el calendari porrerenc, ens ha fet recordar que enguany es compliran vint anys de la sortida del primer número de la revista *Llum d'Oli*, concretament a finals del mes de desembre. Ho haurem de celebrar!.

Sembla que la nostra entitat des de fa tres anys ençà, va de celebració en celebració. Això és bo, ja que ens demostra que des de la seva fundació segueix viva, funciona i de cada vegada és més coneguda arreu de tota Mallorca. Tot això ens alegra i ens anima a seguir endavant!.

Respecte del Cicle de Lliçons a hores d'ara només podem informar-vos que es durà a terme al llarg dels mesos de febrer, març, abril, maig i juny. Hi estan convidats a participar, sense encara confirmació, les historiadores Joana Escartín i Aina Serrano que ens parlaran de la dona treballadora; l'enòloga Pilar Oliver; el periodista Pere Fullana; l'escriptor Joan Manresa; entre d'altres.

A les Lliçons estaran contemplats el tradicional Sopar de Quaresma, la Festa de Monti-Sion (que enguany es celebren els 500 anys de la seva construcció), una possible visita comentada a les illes de Cabrera o Sa Dragonera, i per acabar amb la Festa de Sant Joan, com a cloenda del VIè Cicle de Lliçons.

Així mateix, hem d'informar que es duran a terme altres activitats d'interès que puguin sorgir durant l'any i de les que vos mantindrem informats.

L'any es tancà amb una tradicional xocolatada que es realitzà al local social dia 27 de desembre. Aquesta fou precedida per una interessant projecció de diapositives sobre les possessions de Porreres. Els autors del llibre que versa sobre aquestes possessions a la nostra vila, Maria Barceló, Rafel Ferrà i Bartomeu Servera, en feren els comentaris pertinents. No cal dir que aquestes dues activitats tingueren un gran èxit de públic.

ESTANC CA NA JAUME

Tabac - articles de regal - papereria
llibres i tota classe de revistes i diaris

Carrer Sant Roc, nº 2 - PORRERES

ASSESSORIA LABORAL I SEGURETAT SOCIAL

JAUME VIDAL BAUÇA

GRUAT SOCIAL, COL. Nº 298

Assessorament a l'empresari, treballador i pensionista.

C/ des Vent, 6 - Tel.: 16 80 38
(horabaixes) - PORRERES

Sa Pastera

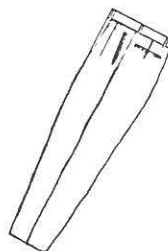

Bar - Restaurant

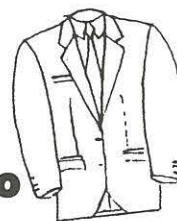
*Nou assortit
d'entrants
i plats
de pasta*

*C/. Pou Florit, 10 • Tel. 64 71 09
PORRERES - MALLORCA*

Confeccions i moda en esport i ben vestir

**Cas
Sastre
Micarillo**

Carrer de l'Almoina, 28 Telèfon 64 73 09 Porreres

PORRERES CANTA NADAL

Toni Servera Zeppe

El passat dia de Sant Esteve va tenir lloc a les 21 hores i a l'església parroquial de Porreres, el tradicional concert de Nadal a càrrec de les formacions corals de les escoles i de la Filharmònica Porrerenca. Amb la presència d'un nombrós públic, comença aquest

acte amb l'actuació de la coral de l'Escola Nova, dirigida per na Margalida Cortès i na Mª Antònia Vallespir. Després seguí la coral del Col·legi Verge de Monti-Sion, dirigida per na Catalina Rigo i na Lluïcia Salleras, acabant amb l'actuació de la coral infantil d'aquesta mateixa

escola, dirigida per Ferran Vaquer. L'acte seguí amb l'actuació de la Filharmònica Porrerenca, sota la direcció de Bartomeu Barceló, i acabà amb les peces interpretades per la Coral de Porreres.

RESUM PLUVIOMÈTRIC

Julià Barceló Aulí

Octubre

Dia 05	37'05	litres/m ²
Dia 12	04'09	"
Dia 13	06'10	"
Dia 21	00'10	"
Dia 23	00'80	"
Dia 24	00'30	"
Dia 27	33'50	"
Dia 28	42'20	"
Dia 29	05'60	"

Novembre

Dia 02	00'40	litres/m ²
Dia 03	13'50	"
Dia 05	00'80	"
Dia 06	02'40	"
Dia 12	12'10	"
Dia 18	04'10	"
Dia 21	04'20	"
Dia 22	09'00	"
Dia 25	04'80	"
Dia 26	12'40	"
Dia 28	05'40	"

Desembre

Dia 04	45'50	litres/m ²
Dia 05	07'50	"
Dia 12	10'40	"
Dia 18	01'00	"
Dia 19	03'30	"
Dia 20	00'30	"
Dia 22	00'30	"
Dia 23	00'20	"
Dia 26	08'60	"

Total 131'00 litres/m²

Total 69'10 litres/m²

Total 77'10 litres/m²

RESUM PLUVIOMÈTRIC DE L'ANY 1997

Comparant amb l'any passat que va ploure més de 700 litres/m², enguany ha estat un any de pluges més discretes, ja que s'ha superat en poc els 400 litres/m². Hem de destacar, com és habitual a les zones mediterrànies, que la majoria de les pluges s'han efectuat durant els mesos de tardor, destacant els 131 litres del mes d'octubre.

gener	37'01	litres/m ²	desembre	77'10	" (fins dia 26)
febrer	05'08	"	Total	433'79	litres/m ²
març	00'60	"			
abril	30'20	"			
maig	07'30	"			
juny	19'00	"			
juliol	02'40	"			
agost	42'10	"			
setembre	12'90	"			
octubre	131'00	"			
novembre	69'10	"			

CINC ANYS DE CALENDARI PORRERENC

Com ja és habitual i des de fa cinc anys, els porrerencs per aquestes dates ja tenim a les nostres mans el calendari porrerenc de l'any que ja ha començat, editat pel nostre col·laborador habitual Joan Barceló i Bauçà i Bartomeu Amengual i Gomila.

Aquest interessant i pràctic almanac contempla des de telèfons i adreces d'interès local, ja siguin de

caire institucional o comercial, fins a dades de tipus històric, agrícola, climatològic, refranys, el dia exacte de les festes i altres coses que puguin ésser d'interès per al present any.

Destacar que enguany aquest parenòstic dedica l'espai que acompanya a cada un dels mesos a algunes de les observacions de la natura, que ens serviran per assaborir aquest aspecte, a vegades tan poc

apreciat per la gent.

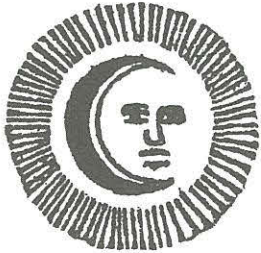
Per començar l'any hem recollit els refranys que fan referència als tres primers mesos de l'any:

pes gener dematí en es sol i capvespre en es braser

si fa bon febrer, mal any es que ve

març de pluja carregat, any molt desgraciat.

CALENDARI
PORRERENC

1 9 9 8

ALMANAC POPULAR, ASTRONÒMIC, ASTROLÒGIC, RELIGIÓS, CRONOLÒGIC, HISTÒRIC,
GEOGRÀFIC I D'INTERÈS LOCAL

PREU: 200 PESSETES

El que necessitis
per practicar el teu esport

ESPORT ESPLAI

Dilluns horabaixa tancat

Sala 7 Porreres Tel. 16 83 13

BAR CA SA VIUDA

Especialitats:
"Callos", frit i llengua

C/. d'en Veiet, 1 - Tel. 64 70 57 - PORRERES

BANCA MARCH, S.A. OBSEQUIA A LA BIBLIOTECA MUNICIPAL DE PORRERES AMB UNA OBRA SOBRE EL PINTOR FRANCÈS ANTOINE WATTEAU

El passat dia 4 de novembre va tenir lloc a la Biblioteca Municipal l'entrega de l'obra del pintor francès Antoine Watteau (1684-1721). Pere Nadal, Director

de Zona Centre Banca March acompanyat del que, aleshores, era el director de la sucursal de Porreres Miquel Adrover feren entrega dels quatre toms que componen

dita obra a la bibliotecària, Joana Barceló i a Pep Roig batle de Porreres.

Aquests volums recullen la crítica, la història, la tècnica i una profunda anàlisi sobre l'obra d'aquest pintor així com la reproducció del gravats i pintures de Watteau.

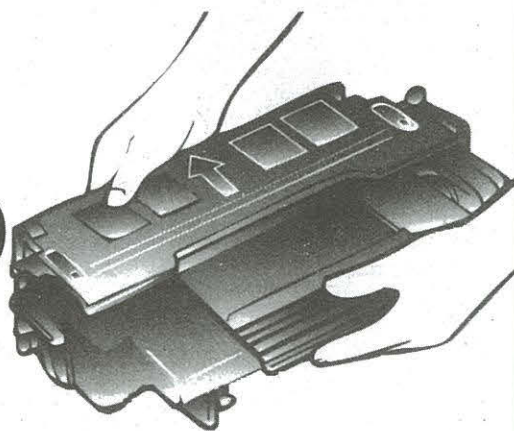
Aquesta distribució iniciada per la Banca March s'ha fet a totes les biblioteques municipals dependents dels Consells Insulars de Mallorca, Menorca i Eivissa.

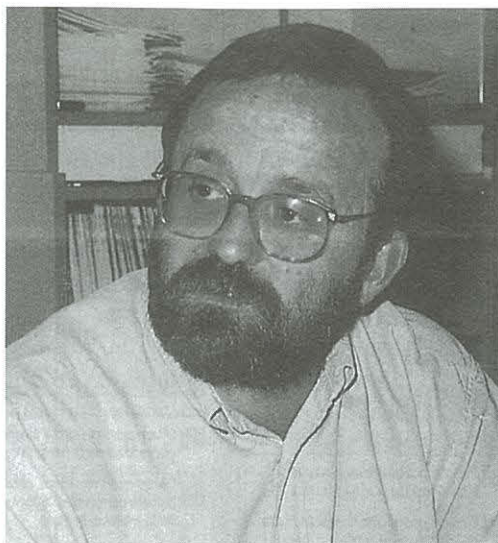
Pep Roig, batle de Porreres, bibliotecària, Joana Barceló, Pere Nadal, director de zona Centre de Banca March i Miquel Adrover director actual de la sucursal de Felanitx.

Recollida selectiva de fems

Tònners

PREMIS 31 DE DESEMBRE DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

Aquest any Porreres de bell nou ha estat protagonista a la Gala de la NIT DE LA CULTURA que va tenir lloc el divendres dia 19 de desembre.

Un dels premis, l'Emili Darder, va ser concedit al nostre consoci el filòleg Joan Melià Garí per la seva dedicació en el camp de la investigació sociolingüística. Li féu entrega del premi el conegut filòleg eivissenc Isidor Mari.

Hem d'afegir que la banda de música de Santa Margalida, que amenitzà la vetllada fou dirigida pel mestre porrerenc Jordi Rosselló Lliteras.

A més, acudiren a dit acte una bona representació de la Junta Directiva de l'Agrupació Cultural, socis, i també es deixà veure entre les autoritats assistents el Director General de Cultura el nostre paisà Jaume Gil Cuenca.

L'acte, que millorà als precedents, va ser més lluït que mai perquè comptà amb un presentador d'excepció: en Jordi Dauder, més conegut per Mateu Monsolís, un dels protagonistes de la sèrie de TV3 "Nissaga de Poder", que el mateix dia acabava de ressucitar.

Un any més l'OCB ha convocat els Premis 31 de Desembre enguany a la seva onzena edició. El 1996, com recordareu, la nostra entitat va ser mereixedora del premi Bartomeu Oliver, reconeixent la seva tasca en el camp de la normalització lingüística i la seva feina per la cultura al llarg de 25 anys.

Un altre premi, el Francesc de Borja Moll, va recaure en la Societat Arqueològica Lul·liana, la presidenta de la qual és la nostra consòcia la historiadora Maria Barceló i Crespí. Aquesta societat va ser fundada el 1880 i de llavors ençà ha vetllat per la nostra cultura i per la defensa del nostre patrimoni cultural. Li féu entrega del premi el prior del Monestir de Lluc.

Joan Melià, el sisè començant per l'esquerra i Maria Barceló. Entre la resta de premiats.

EL GRUP D'ESPLAI HA REALITZAT UN TRIMESTRE ECOLÒGIC

Durant el primer trimestre del present curs i darrer de l'any 1997, els nins i monitors del grup d'esplai hem invertit el temps a millorar els coneixements ecològics.

La tasca duta a terme ha estat molt diversa: conferències, jocs didàctics i també entre d'altres activitats un horabaixa vàrem anar a fer neteja al pinar del Santuari de Montis-ion; en totes elles els nins varen demostrar un notable interès, i els monitors vàrem poder comprovar que dia a dia està canviant la concepció infantil sobre aquest tema, entre d'altres coses per la bona tasca a la majoria de les escoles.

Però l'entitat també ha realitzat diferents activitats orientades a diferents sectors i edats de la població; en el programa de la fira vàrem poder gaudir d'una interessant passada de diapositives del campaner Antoni Nicolau, que ens va demostrar la seva experiència de donar la volta en món en solitari en veler; el saló d'actes de l'Ajuntament, aquell vespre, va quedar molt petit. Per altra banda la gimcana infantil, com cada any, va tenir un notable èxit de participació i ens va encoratjar a seguir endavant per a una propera edició.

Els joves també varen tenir cabuda en el nostre projecte i un any més es va realitzar el concurs de Graffiti a la Plaça de Toros, les parets del recinte ja estan quasi plenes després de les diverses edicions. També en el programa de la fira vàrem realitzar una nova activitat, que va comptar amb una bona participació tant d'expositors com de visitants; va ser la I Mostra de fotografia de joves porrerencs, a l'antic local de la Banca March.

Durant aquestes passades festes de Nadal, un any més hem realitzar la tasca de recollida de juguines i roba per la gent més necessitada, la bona acollida en les diferents famílies de Porres va tornar a ser extraordinària; només ens queda, donar les gràcies a tots per la col.laboració amb la nostra entitat.

Orquidea[®]

Perlas y joyas

M A L L O R C A

Factory visit in Montuiri

SABEU QUE...

...des de Madrid ens van demanar el Llum d'Oli per part d'un aficionat al món dels trens? mirau si tenim ressò.

...el batle a una entrevista a la COPE la va acabar diguent *si Porreras va bien, España va bien?*

... a la sessió de teatre infantil organitzada i representada pel Grup Foganya el dia de la fira l'Ajuntament just just si va deixar veure ?

...la representació va ser tot un èxit i que el públic que omplia la sala s'ho va passar d'allò més bé? enhorabona a aquesta nova iniciativa del Grup Foganya.

...el passat dia 1 de novembre Festa de Tots Sants, els serveis de neteja de l'Ajuntament es varen passar més de dues hores de l'horabaixa netejant les instalacions de l'auditori? és que només feia una setmana que sabien que dia 2 hi havia funció.

... pel cementeri també anaren manades desfetes per tenir-ho tot a punt i que tanmateix no li tengueren? encara no saben que Tots Sants cada any és el mateix dia.

...en fer les coses a corre-cuita quasi sempre surten malament i queden mal acabades? al nostre Ajuntament encara no han perdut el costum de fer les coses tard i malament.

...els dibuixos que participaren al concurs de Dibuix Toni Tous que es va celebrar pels nins i nines en motiu de la fira, varen romandre més de vuit dies penjats i despenjats de qualsevol manera dins el passadís de l'auditori sense que ningú es preocupas de retirar-los? allò més que una

exposició "enlloc deia que ho fos" semblava una aula de pre-escolar. Ni un sol cartell amb el nom de Toni Tous.

...ja no és la primera vegada que s'aprofiten de la memòria d'unes persones per omplir uns programes i que la persona en si és el que menys compte ? les Jornades de Teatre Jaume Rosselló i Verger, el Memorial de Voleibol Toni Tous i el Torneig de Futbol Xisco de's Terrés en són els precedents.

...les entitats són les que fan tota la feina i ells només es preocupen de apuntar-si a la seva manera confont el que és col·laborar o patrocinar, per després penjar-se les medalles i fer veure que fan qualque cosa? la realitat però, és ben distinta.

...amb això d'entregar trofeus i repartir coca tampoc es perden cap detall i aprofiten qualsevol ocasió?

...per parlar amb alguns dels regidors només hi podeu anar els dimarts? els altres dies no hi són i després carreguen la culpa dels mals entesos damunt els de sempre ?

...aquests de sempre ja en comencen estar cansats dels descuits i de les males maneres de la regidora de "cultura"?

...l'oposició només pren posició per anar a les festes, a les inauguracions i als dinars i sopars? per menjar que no quedi. Meiam quan s'oposaran a qualque cosa.

...el concert de Santa Cecília va ser de pel·lícula ? enhorabona a la Filharmònica.

...la Coral de Porreres va cantar en honor a la Santa i que també ho va fer molt bé?

...les crítiques dels usuaris del punt verd han donat resultats i ara fa goig anar-hi de net que està? el fotut és que ara que està net molta de gent no hi va.

...pel que pagam se'n ho poden dur tot? això és el que deuen pensar molts després de haver pagat la recollida dels fems.

...estan molt ben fetes o ben refetes les parets de la possessió de s'Alqueria Blanca? molts en podrien prendre llum.

...quin serà el pròxim llibre, el número 3 de la col·lecció "Patrimoni de Porreres"? nosaltres no. O és que encara no ho han pensat? o és que no en tenen cap a punt? o és que... La veritat és que la iniciativa no s'hauria d'aturar. Sempre hi hauria d'haver previsions en reserva.

...el nostre batle és tan important, tan important, tan important, que fins i tot surt als encreuats del *Diario de Mallorca*?

...en aquest mateix "diario", dia 21 de novembre passat hi sortia una referència al mateix batle de Porreres dient que estava "CERO EN GEOGRAFÍA INSULAR"?

...el Reial Mallorca va acabar l'any en vintena posició i a només tres punts de la zona europea? qui ho hagués anat a dir quan va començar el campionat.

...el club basquet Porreres el va acabar liderant la classificació en solitari? i que continui la bona ratxa.

...no fa gaire que el ministeri de cultura del Govern espanyol va concedir més de 300.000.000 de pessetes a la Comunidad Autonoma de Madrid en concepte d'ajudes pels grups de teatre i que Balears entre altres no en reberen cap?

...la ministra de cultura, l'espanyola na des Esperanza Aguirre per encalenticar encara més el foc va tenir la barra de manifestar que la Comunidad de Madrid reb quasi més ella tota sola per aquest concepte que

totes les altres juntes?
Madrid...Madrid...Madrid...

...a la funció de teatre del passat 6 de desembre que com sempre mal organitzà l'Ajuntament, (poca propaganda i mal repartida, i poc més de vint espectadors en va ser el resultat) el grup hagué d'actuar damunt un "canteranot" de fusta montat davant l'escenari i que a més de fer mal ells ulls trenca l'estètica de tot el que és el teatre? es carreguen els llums, els focus, el teló i tot el que fasi falta.

...a aquest "canteranot" el monten per unes entitats i que llavors no el volen demontar per les necessitats bàsiques d'unes altres?

...en el sopar de Nadal del P.P. de Mallorca el president Matas es va baixar els calçons davant uns mil militants amb un discurs en llengua castellana (hi havia un convidat de Madrid que no entenia el mallorquí), i per acabar de rematar-ho va gosar dir que el P.P. mallorquí era un partit nacionalista? ESPANYOL per suposat.

...en aquest mateix sopar va criticar durament les actuacions del Consell Insular i va dir entre altres bajanades que ells eren els únics que esteien preparats per lluitar pels drets històrics i culturals i el benestar dels ciutadans de les illes? Socors, Socors...

...ara ja tremolen en pensar que de qui un any i mig és possible que no guanyin les eleccions? de debo fos així.

...moltes d'entitats porrerrenques van demanar als reis que els duguéssin un sac de paciència? deu ser que ja l'acaben.

...a pesar de tot el Sabeu Què?, Porreres va bé? bé no, una monada de bé.

LES CAMPANES I ELS SEUS TOCS: UN PATRIMONI A CONSERVAR

Joan Barceló i Bauçà

Avegades haureu pogut escoltar, prop d'alguna catedral, l'impressionant sò de la campana major. Hi ha moments certament especials. Enmig del fred, o entre la boira, els tocs de les campanes confegeixen un paisatge acústic inoblidable, únic.

Aquests instruments de metall, al ser voltejats, protagonitzen una espècie de liturgia divina. Encara hi ha gent que en sentir una campana dins el silenci crepuscular, experimenta una certa emoció. Particularment, i no fa massa temps, he trobat impactant el sò greu i sorprenent de la campana del santuari de Lluc, quan l'atri de la basílica sembla tremolar.

Moltes vegades, en percebre aquestes sensacions, em venen a la memòria els diversos i variats sons de les tres campanes de Sant Felip, sortosament encara actives en

Decàleg de les campanes

Les campanes, les seves instal·lacions i els seus tocs, són una part important del nostre patrimoni que es troba en greu perill davant l'abandonament de les torres, l'electrificació incontrolada i la desaparició dels tocs tradicionals. Durant el I Congrés Internacional de Campaners de Catedrals d'Europa, celebrat a Sogorb (Castelló), es va elaborar el següent decàleg:

1. La campana no es limita a la copa de bronze, si no que la seva instal·lació (jous i travessers de fusta, situació a cert lloc de la torre) forma part consubstancial i del mateix interès històric, sonor i cultural.
2. Els tocs són part indissoluble de les campanes i de la seva instal·lació, i també són un Bé Patrimonial. S'hauran de conservar, protegir i divulgar les maneres de tocar, emparant als campaners tradicionals.
3. Els conjunts tradicionals de campanes hauran d'esser considerats com un fet patrimonial i tractats i restaurats amb el mateix respecte que qualsevol obra d'art.
4. Es potenciarà el toc manual, limitant les electrificacions al que sigui mínimament necessari (tocs diaris, tocs de difunts). Les motoritzacions de les torres tradicionals s'hauran de realitzar amb les següents condicions: manteniment integral de la instal·lació antiga (batalls, ubicació, jous de fusta); mecanització que reproduïxi els tocs tradicionals pels quals va ser concebuda la torre; mecanismes que no impediran en cap cas els tocs manuals.
5. Les campanes antigues esquerdades no podran ser refoses sense un estudi previ, aplicant la soldadura en cas de campanes de valor històric, epigràfic, documental o cultural.
6. S'haurà de tendir a l'harmonització musical de les campanes, realitzant les noves de forma que el seu timbre sigui coherent amb les que ja existeixen a la torre. Els nous conjunts hauran d'esser armònics i ben afinats entre ells.
7. Qualsevol modificació, separació, restauració de campanes existents o

de noves campanes haurà d'esser autoritzada, supervisada i dirigida a través de la Comissió Mixta Església-Administració corresponent. En conseqüència no es podrà realitzar cap actuació sense el projecte corresponent, autoritzat per les autoritats competents i supervisat pels tècnics corresponents i independents de les empreses.

8. Es inajornable la catalogació de totes les campanes, religioses o civils, públiques o privades, amb totes les dades i característiques que a elles es refereixin. Per dur a terme aquest Inventari s'hauran de coordinar les distintes Administracions, per tal d'aconseguir un ràpid coneixement i una immediata protecció de les nostres millors campanes.

9. S'haurà d'iniciar per a totes les campanes existents fins al segle XVII expedients individuals de declaració de Bens Mobles d'Interès Cultural, mentres que al manco les campanes entre 1701 i 1820 hauran d'esser incloses a l'Inventari General.

10. La protecció legal de les campanes s'haurà de completar amb l'obertura de les torres per tal que tothom, i especialment els més joves, puguin gaudir vegent i escoltant en directe paisatges i campanes. De manera especial, i per assegurar el futur de les campanes i els seus tocs s'hauran d'obrir les torres als col·legis, creant escoles de nous campaners.

Les campanes constitueixen el més antic instrument musical comunitari: qualsevol modificació, electrificació, refundició o silenci ens priva de la música més emotiva, aquella que ens va ser llegada pels nostres avantpassats, i que haurem de transmetre, conservant i millorant la seva bellesa, a les futures generacions.

Els participants d'aquest congrés consideraren improrrogable la creació d'associacions que reuneixen a tots els amants de les campanes: campaners, investigadors, estudiosos i aficionats a les campanes, la seva història i els seus tocs.

algunes celebracions puntuals o els de les cinc campanes de l'església parroquial de Porreres. Tot i això, per desgràcia, el llenguatge de les campanes d'avui no és el d'altre temps.

UN SISTEMA COMUNICATIU EN PROCES DE DESAPARICIO.

Les campanes tenen uns jous de fusta noble que permeten puguin esser voltejades de forma manual, l'acte més solemníssim, juntament amb el repicar, del seu tradicional funcionament. Els ritmes acompanyats que produïen al ser voltejades pels campaners s'han anat convertint en una marxa precipitada i mecànica, amb una velocitat impròpia.

Si qualcú no hi posa remei, d'aquí a pocs anys, restarà dins l'oblit tot un procés de comunicació tradicional que ha informat a molts d'europeus i lògicament també als porrerencs. S'entrarà dins un imminent i inevitable final...

La causa de la desaparició dels tocs de campanes a les Balears i a molts de territoris de la Península és que ningú, ni els propis intèrprets, considera aquests tocs com un element patrimonial. El consideren, més aviat, un esforç inútil i desproporcionat, que s'haurà de perdre a llarg o curt termini. La difícil continuïtat dels tocs de campana va associada a l'edat dels seus intèrprets, que en cap cas es tenen

com a campaners, donat que la immensa totalitat són o eren escolans. Quan arriba el dia que no poden pujar al campanar a tocar per raons de salut o de la seva avançada edat, les campanes emmudeixen davant la indiferència de la gent. Els motors o el silenci han substituït la bona feina d'aquests antics professionals de la comunicació.

La manca de consideració dels tocs, com una cosa sense interès, s'extén també a les instal·lacions. Pareix com si les campanes fossin simples objectes, productors de sons màgics, sense cap relació amb el seu context immediat. I no és així: la disposició de les campanes, les instal·lacions, els jous de fusta, els batalls, la mateixa ubicació a la torre són tant importants com les campanes i determinen la seva sonoritat.

L'ELECTRIFICACIO, UNA PASSA CAP A L'ABANDONAMENT?

El despreci als propis tocs i la manca de valoració de les instal·lacions com a part d'un mateix patrimoni, que no sols hem de sebre conservar si no que estam obligats a transmetre, han obert les portes a l'electrificació de les campanes illenques, en ocasions -i això és més greu- de forma irreversible.

Porreres, en aquest sentit, no ha estat cap excepció. Fa uns anys,

l'empresa Rifer, de Girona, va muntar al campanar de l'església parroquial un sistema d'impulsos electrònics, mitjançant un ordinador que activa un electromartell el qual colpeja la campana. Tenim entès que aquí els tècnics treballaren bé i que aquesta instal·lació permet que les campanes puguin esser tocades de forma mecànica i també a l'estil tradicional.

Les campanes, i tot el que les envolta, formen part d'un patrimoni penosament construït durant segles. Els porrerencs actuals ens hauríem de sentir autèntics propietaris i hereus de les generacions que durant molts segles tengueren les campanes com a música de fons, com a medi de comunicació, com a sò de referència i d'identitat.

UNA CONFRARIA DE CAMPANERS

Creim que és possible seguir tocant les campanes com un mitjà d'expressió i de comunicació comunitari i també sabem que això pot ser compatible amb una mecanització, que avui és inevitable. ¿Encara hi hagi gent amb ganes de tocar les campanes?. Supòs que sí. Des d'aquí m'agradaria encoratjar al dinàmic Consell Parroquial o a alguna de les institucions que realitzen positives tasques en favor de la comunitat religiosa de Porreres per tal que es constitueixi una confraria de campaners. Hauria d'es-

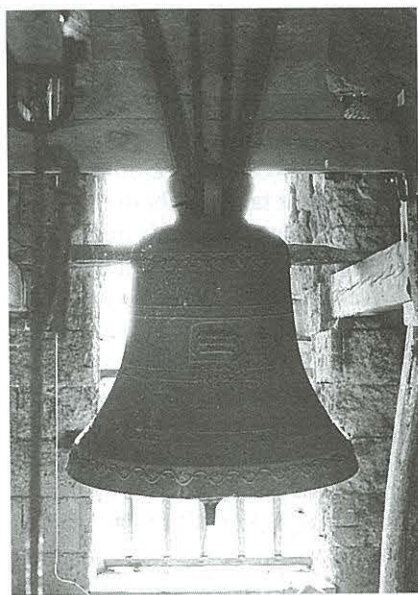
BAR
Ca'n guillem
 Tel. 64 74 95 PORRERES

Tel. 16 83 10
 Avgda. Bisbe Campins, 13
 PORRERES

ser dirigida per l'escolà Miquel Gil, ja jubilat, que és actualment l'última baula d'aquest interessant patrimoni.

Seria magnífic, per altra part, inaugurar les recents reformes del campanar amb una audició completa dels nombrosos tocs que es coneixen al nostre poble. I tot això sense oblidar l'encant que podria tenir un concert de totes les campanes del municipi, que són moltes i diverses. Enguany, que la Parròquia ha de celebrar el 750 aniversari de la seva existència, pens que seria una excel·lent ocasió per dur a terme tals projectes. Des de la meua modèstia, hi estic disposat a col·laborar.

UNA CAMPANA DEL SEGLE XVII

J.B.

Una sisena campana podrà ser tocada a l'església parroquial de Porreres. Es situarà a l'espadanya que hi ha a la banda de darrera de l'altar major.

Ha estat recuperada després de molts anys d'oblit a l'església de l'Hospitalet. Segons el rector Bartomeu Tauler, que ens ha proporcionat l'informació, es pensa donar-li de bell nou la seva funció, precisament col·locada en un indret on fins ara no n'hi havia cap, tot i estar preparat per posar-n'hi una. Duu la inscripció 1666 corresponent, ben segur, a l'any de la seva fundició. Aquesta campana del segle XVII s'unirà a les cinc que estan emplaçades a la torre del campanar. Les peces del nostre principal conjunt històric varen ser batejades amb els noms de Maria, la major, Antònia, segona en ordre de grossària, Angela, la tercera, Bàrbara, la quarta i Isabel Maria, la més petita.

REFRANYS...I ALTRES DITES SOBRE CAMPANES

Existeixen moltes expressions relacionades amb les campanes. A continuació us oferim una petita mostra d'aquestes dites, que formen part de la cultura campanística.

- * Campana que se sent, o aigua o vent. Pronòstic meteorològic.
- * A toc de campana. A hora fixa i amb gran puntualitat.
- * Campana de mal sò. Escampador de males noves.
- * Sentir campanes i no sebre a on. Saber una cosa a mitges.
- * No conèixer més campanes que les de la mateixa parròquia. No sentir sinó les coses que ens atanyen de prop.
- * Esser una campana esquerdada. Esser malparlat o difamador.
- * Tots duim una campana dalt es cap. Tots demostram amb les nostres obres el nostre caràcter, enca-

ra que no volgüem.

* Cada campana fa es seu sò. Diversitat de parers, opinions molt dividides.

* Allà on hi ha campanes hi ha batalls. L'existència d'una cosa suposa l'adherència de moltes altres i els seus resultats.

* Mentres hi haurà campanes, hi haurà dones mundanes.

* Així com és sa campana, tal és sa batallada. Segons el caràcter de la persona són les seves obres.

* A gent orada, campana de fusta. Vol dir que s'ha de cridar la gent caparruda a bastonades.

* Batall alt, campana rompuda. Refranys sexuals.

MÉS INFORMACIÓ ...

Si estau interessats en consultar més informació sobre les campanes de Porreres, la seva història o els seus tocs tradicionals la trobareu a:

-L'enginy de l'oci. Estudi etnogràfic dels jocs, festes i altres diversions tradicionals de Porreres. Damià Duran i Jaume. Ajuntament de Porreres.1994. (Pàgines 82 a 88 i altres...)

-Porreres. Coses d'altre temps. Joan Julià Sastre. Impremta Muntaner. 1982. (Pàgines 43 a 54)

-L'Església Parroquial de Porreres. Notes històrico-artístiques. Maria Barceló Crespi. Institut d'Estudis Balearics. Conselleria de Cultura. Govern Balear. 1989. (Pàgines 43 i 44)

-Semilla. Full parroquial. Número 414. (juliol, 1989)

De la millor tradició, la seva qualitat

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat, la feina només és una: mantenir-ne la qualitat.

La **Indicació Geogràfica Protegida/Sobrassada de Mallorca** garanteix l'elaboració d'un producte

amb el control del Consell Regulador, amb matèries primeres d'excel·lent qualitat i total absència de colorants.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte **Balear**

La Qualitat,
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

CURIOSITATS HISTÒRIQUES

Maria Barceló i Crespi

El testament del prevere porrerenc Antoni Salom datat el dia 12 d'abril de 1509, aporta informació interessant per a Porreres com és la referència a la capella de Monti-Sion, que permet corroborar que a principis del segle XVI feia poc que s'havia construït. Efectivament, a l'hora d'elegir sepultura expressà la seva voluntat que fos *in ecclesia beate Marie Montis Sion in sumitate cuiusdam podii satis prope dicte villam situata in tumulo quem habeo in capella quam ibi noviter teci institui sub invocacione Sancte Barbare*¹.

El dia 17 d'abril de 1482, el lloctinent Blanes de Berenguer escrivia al batle de Porreres i li comunicava que havia escoltat plenament els jurats Antoni Mesquida i Pere Mora, sobre la immunitat i gràcia al dit Pere conferida pels jurats del Regne per tenir vius 14 infants, segons la franquesa que li atorgà el 1474. Els jurats porrerencs sembla que no l'actaven del tot. Aleshores el lloctinent, aconsellat pel doctor en lleis Ferrer Berard i pel propi assessor del lloctinent, havia proveït verbalment li fos servada la dita franquesa i immunitat. D'aquesta manera Pere Mora sols

havia de contribuir en el *tall de la quitació dels censals qui foren encarregats per lo tall real e no en altres càrrechs de la dita parròquia salvo los qui.s faran per talls reals, adobs de sglésia e camins e de aygües e en les altres coses esser franch e tenir franquesa de capellà*. Així s'havia de complir sota pena de 100 lliures pagadores al fisc reial. Per això manava als taxadors de la Vila revisassin les taxes *que fetes hauran*². No pagar en alguns tipus d'impost, en aquest cas s'excepcionava un tall, era l'avantatge de ser una família nombrosa.

UN ERROR MASSA VEGADES REPETIT

M.B.C.

Sovint s'escriu que l'any 1300 el rei Jaume II va fundar la majoria de les viles mallorquines i entre elles la de Porreres. Això és un error. Aquest monarca va elevar alguns pobles mallorquins a la categoria de Vila a través de les famoses *Ordinacions*. Es partia d'uns nuclis de població ja exis-

tents amb l'objectiu de potenciar el seu desenvolupament.

En aquestes altures, amb bibliografia a l'abast sobre el tema, sembla que ja no s'hauria de repetir el tòpic.

Qui afirma que aquestes viles són fundació de Jaume II vol dir que ignora en primer lloc la pròpia Història de Mallorca, i en segon lloc tot el que s'ha investigat i publi-

cat en els darrers anys sobre el segle XIII mallorquí.

Com celebrariem l'any que ve el 750 aniversari de la creació de la nostra parròquia, contemplada a la butlla del Papa Inocenci IV el 1248, si Porreres no existia?.

¹ARM, Prot. P-452, ff. 19-21.

²ARM, AH 199, ff. 137-137v.

Porreres • tlf. 64 73 16

20 ANYS DE L'HOMENATGE A AURORA PICORNELL

Bernat Bauçà

Era un fred horabaixa del mes de gener i el camp de futbol estava quasi ple per veure disputar un partit més de la U.E. Porreres, però l'atenció d'aquell segon diumenge del 1978 no era a n'Hereveta, sinó a la creu, on membres del Partit Comunista havien organitzat un homenatge per recordar l'afusellament, el 1937 d'Aurora Picornell, i de tres dones més Catalina Flaquer, Antònia i Maria Pascual Flaquer.

Encara que a l'Estat espanyol ja s'havien celebrat unes eleccions generals el 15 de juny de l'any anterior, amb una clara victòria de l'UCD, aquest esdeveniment no va agradar a l'extrema dreta porrerenca, que va voler recordar al batle Josep Roig que encara tenia poder al poble.

Josep Roig " *Aquest ha estat un dels pitjors dies de la meua vida i, sens dubte, el pitjor com a batle, la gent de l'extrema dreta considerava que s'intentava jugar amb els morts amb idees polítiques, i un bon grapat d'ells, que superaven la mitja dotzena, dels qual no vull fer públics els noms per respecte, i que tenien per-*

mís d'armes dels temps de la falange, vingueren a veure al despatx i em varen amenaçar que si no aturava l'acte anirien darrera la Santa Creu, que era on es feia l'acte, a pegar tirs als assistents; no anaven gens de bromes perquè els ànims estaven molt alterats"

La tensió viscuda dins el poble mesos abans de l'homenatge era molt important, i com normalment passava les mirades es giraven cap a l'Agrupació Cultural, autèntic motor democràtic dels anys 70.

Joan Sorell " *La junta directiva que aleshores jo presidia, va reure oportú no col.laborar en aquell acte, ja que la pressió que teníem damunt era molt forta i vàrem trobar que participar en l'organització podria ser la gota que vessàs el tassó i podríem rompre la corda amb un sector de socis de l'entitat, però sí ho vàrem fer els membres de la junta directiva com a persones particulars*"

Josep Roig " *Jo estava molt nerviós i vaig telefonar al governador civil per demanar-li consell; la seva resposta va ser molt contundent i*

decepcionant; em va dir que si jo tenia problemes ell ja els havia tingut abans i que no en volia saber res"

A l'acte va participar-hi un important nombre de persones, entre les quals en podem destacar dos diputats del PSUC; entre els organitzadors hi havia l'escriptor Antoni Serra, que va ser l'encarregat de fer el discurs, del qual podem destacar " *...la història, més prest o més tard, imposa sempre el rigor de la veritat*", Així i tot, cal assenyalar que la participació de gent de Porreres va ser molt pobre.

Josep Roig " *No vaig voler que la guàrdia civil hi anàs, perquè no ho entenguessin com una provocació, però vaig enviar-hi un municipal i el fossor, perquè vigilessin de darrera la paret del cementiri; mentrestant amb en Sion Rosselló - que era regidor de l'Ajuntament - vàrem anar a fer voltes amb el cotxe, la veritat que la cosa estava com a molt tranquil·la, he de dir que jo passava més pena dels possibles incidents de la gent de l'extrema dreta porrerenca que tots els que venguessin de fora a l'homenatge*".

Colonia Sant Jordi - Porreres -

Cercam cases de camp amb piscina, xalets i apartaments per la temporada turística 98.

Tel. 82 72 99 (matins)

Exemple de la ciutat de Tui (Galícia).

És una manera de normalitzar i a més de conèixer el passat, de conèixer la pròpia història.

PROPOSTES PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE LES PLAQUES DELS CARRERS DE PORRERES (II)

Maria Barceló Crespi
Bernat Bauçà Garau
Rafel Picornell Manresa
Bartomeu Servera Sitjar

Seguint amb la sèrie d'articles referits a les propostes sobre la normalització de les nostres vies públiques que envià al consistori la comissió creada per aquesta finalitat per l'Ajuntament de Porreres, hem de començar fent una aclaració. L'objectiu d'aquesta comissió era PROPOSAR el que

ella creia convenient per dur a terme aquesta tasca, sempre seguint una sèrie de criteris ja establerts(1). És l'Ajuntament qui pren la decissió de respectar o rebujar aquestes propostes.

Així doncs, altres canvis que es suggeriren per part dels membres d'aquesta comissió foren els següents:

- *Calle Monroy* per **carrer del molí d'en Monroi**, com així es documenta en l'itinerari d'un solpàs del 15 de març del 1897 (2). A més, es segueix el criteri uniforme amb altres topònims semblants, com és el cas del carrer del molí d'en Negre, ja normalitzat.

- *Calle de la Donzella* per **carrer del molí d'en Donzell** seguint el criteri esmentat en el cas anterior. El 1801 es documenta a un tal Rafel Blanc àlias donzell, moliner, el qual comprà una quarterada de terra a la vora del molí. Dita quarterada confrontava amb una via pública que anava al seu molí, camí públic que va al camí de Felanitx, cases i corral de Joan Picornell, etc. (3).

- *Calle Huertos* per **carrer del pou dels Horts**. Així s'esmenta almenys, al plànol de la vila realitzat per G.Mora l'any 1894 (4). En aquest cas, també seguim amb el criteri de fer esment als pous públics com ja s'havia fet en altres vies (carrer del Pou Florit).

- Continuant amb el mateix criteri anterior, *Calle Dama* per **carrer del pou de la Dama**. L'any 1894 se l'esmentava com a calle de la Dama.

- Respecte al nom del **carrer de la Santa Creu**, tot i que no es tracta d'un topònim aliè ni a la història ni a la realitat porrerenca, considerem que podria ser més respectuós amb la Història i més encertat amb la realitat actual la denominació de carrer del Pou d'Amunt. A més, d'aquesta manera es recuperaria el nom d'un barri. L'any 1693 era el carrer del pou d'Amunt, el 1822 es mantenia la mateixa denominació,

BAR-RESTAURANT ES CENTRO

NOCES - COMUNIONS - BATEIJOS - MENUS DIARIS

Av. Bisbe Campins, Tel. 16 83 05 - PORRERES

el 1873 era *calle Palma* i el 1894 *calle de Palma*. La denominació de Calle Santa Cruz és del present segle.

- L'actual *calle del Príncipe* per **carrer del Princep**.

- *Calle de Agustín Font*, però traduït al català: **carrer d'Agustí Font**. Es sabut que en altre temps s'anomenava carrer de na Reia. Ara bé, esvait aquest nom de la memòria col·lectiva i que no en queda constància, mantenim el nom d'Agustí Font per ser un personatge porrerenc i per haver-hi l'hospital que ell fundà. Cal dir, que seria oportú afegir l'ofoco o el càrrec als personatges que tendrien el seu nom en un carrer. Alhora s'hauria de completar, sempre que sigui possible, amb les dates de naixement i defunció. El 1693 era conegut per travessa de l'Hospital, el 1715 per cantó de na Reia, el 1822 per carrer de Na Reia, el 1873 per *calle Reja*, el 1894 per *calle de la Reja*. a mitjans del nostre segle se'l batejà amb el nom actual, fent honor al capellà que l'any 1850 fundà l'Hospital de la nostra vila,

situat en el mateix carrer.

Un dels criteris que es varen adoptar fou, seguir la tradició ja documentada en el segle XVIII, que a les travesses hi hagués un topònim d'un llinatge o malnom (ja explicats a l'anterior article en els casos de la placeta d'en Lluc i del carrer d'en Sitjar), En la majoria dels carrers exposats a continuació just es fa necessari el canvi de nomenclatura castellana a catalana:

-*Calle de Mora* per **carrer d'en Mora**. Ara per ara desconeixem qui era aquest Mora, per altra banda era i és un llinatge molt corrent a la vila.

-*Calle de Orell* per **carrer d'en Orell**. L'any 1765 ja s'esmenta el carrer del Beato Orell.

- *Calle Luís* per **carrer d'en Lluís**, fent referència al malnom de la família Roig de Luís, propietària de la possessió de Son Lluís i que tenien la posada a una casa del mateix carrer. L'any 1822 era denominat com a carrer d'en Lluiz (sic), mentre que el 1894 era *calle de Luís*.

- L'actual *calle de Juan Feliu* per **carrer d'en Feliu**. Aquest cas seria semblant al del carrer del Garrover esmentat a l'article ante-

rior del *Llum d'Oli*, ja que convendria posar una placa a la casa de Joan Feliu, erudit, amb les seves dates de naixement i defunció. L'any 1822 i 1824 era el carrer d'en Feliu i el 1894 era *calle de Feliu*.

- La *calle de Sala* per **carrer d'en Sala**. Aquest carrer en els Estims del 1685 es denominava carrer de la Creu Nova, conservant aquest nom un segle després, ja que l'any 1758 era conegut per *carrer dit de la Creu nova per al qual se va a la vila de Felanitx* (5). L'any 1822 era carrer de la creu d'en Sala i el 1894 com *calle de Sala*

(1) *Llum d'oli*, 61 (setembre 1997), p.8.

(2) *Semilla*, 287 (abril 1978), p.3.

(3) Arxiu particular de Jaume Martorell Cerdà

(4) Aquest plànol està reproduït a l'obra de Gaspar Munar : *Història de Porreres*, volum II, 1978, a un full entre les pàgines 304-305

(5) ARM, D.1.255 i ARM, Prot. M-2.086, f.93 v.

Llorenç Cerdà Mora

Carrer Major, 75 - 2º A
Tel./Fax 64 79 11

Venda de Bolets

Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell

ECONOMISTES

Assessoria Fiscal - Comptabilitats - Assegurances

C/. Nuño Sanç núm. 11 - 1er A
Tel. i Fax 16 81 56 PORRERES

Miquel Costa i Llobera

en el 75è aniversari de la seva mort

VIDA

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854 -Palma 1922) és, juntament amb Joan Alcover, el poeta que fou considerat durant molt temps màxim exponent de la poesia catalana a Mallorca. Les generacions posteriors es formaren dins el mestratge d'ambdós escriptors i conformaren allò que s'ha anomenat l'Escola Mallorquina. De família benestant de terratinents pollencins - propietaris de Formentor, a més d'altres finques importants - cursa el batxillerat a l'Institut de

Palma, on rep la influència de Josep Lluís Pons i Gallarza. Comença la carrera de dret a Barcelona (1872 - 1875), però una profunda crisi religiosa li fa interrompre els estudis. Torna a Mallorca on porta el tipus de vida que correspon a la seva situació acomodada.

De vocació sacerdotal tardana, als 31 anys decideix anar a Roma per tal d'estudiar teologia a la Universitat Gregoriana. És ordenat de prevere el 1888, als 34 anys, i torna a

Mallorca el 1890. Guanya una canongia pontificia a la Seu de Mallorca el 1909 i és nomenat professor del Seminari Conciliar de Palma. Absorbit per les tasques pròpies del seu ministeri, dins els darrers anys decreix la seva dedicació a la literatura. Amb la mort del germà Martí (1918) i del pare (1919), s'accentua la seva esterilitat literària. Morí en el convent de les Tereses de Palma, d'un infart, mentre predicava el panegíric de santa Teresa.

OBRA

De gran precocitat literària, als 21 anys ja havia escrit la seva composició més aplaudida, *El pi de Formentor*. Passà per diverses vacil·lacions lingüístiques que motivaren l'alternància de la llengua catalana amb la castellana. Fou nomenat Mestre en Gai Saber a Sant Martí de Canigó el 1902. *El pi de Formentor* figura en el seu primer volum publicat, *Poesies* (1885), al qual seguí *De l'agre de la terra* (1897). Té també una incursió en el domini de la prosa amb *Tradicions i fantasies* (1903).

Amb *Horacianes* (1906), llibre que conté l'admirable oda *Als joves*, assoleix el punt màxim de la seva producció i fa una importantíssima aportació a la literatura catalana. El llibre, escandit en metres clàssics d'una rotunditat colpidora, mostra una clara voluntat de portar el món clàssic grec i llatí

a la poesia autòctona. Aquests versos es defineixen per una gran contenció i són la gran aportació mallorquina al moviment noucentista català.

El 1907 publica una segona versió, ampliada, de *Poesies* i viatja per orient i Terra Santa. Fruit d'aquest viatge serà un nou llibre, *Visions de la Palestina* (1908), on malda per portar el versicle bíblic a la llengua catalana. La resta de la seva producció en català són obres pietoses i poemes de circumstàncies. També és important, però, la tasca teòrica continguda en la conferència de 1904 *La forma poètica*, pronunciada a l'Ateneu Barcelonès.

Josep M. Llopart ha aplicat a la poesia de Costa tres substantius que la defineixen: bellesa, elegància i reserva. Publicà també un volum de poesia castellana, *Líricas* i un llarg poema d'inspiració modernista, *La deixa del geni grec*.

Als joves (fragment)

L'art veritable és sa, gallard i noble,
tal com Apol·lo amb cítara
i amb sageta potent. Té la bellesa,
la joventut de l'ànima,
la claredat, l'ardida força, l'hàbil
maneig de fibra harmònica,
i l'arc terrible del bon dret que mata
la serp del fang malèfica.

Tal vos somriga l'ideal, oh joves,
unint el seny amb l'ímpetu,
i amb gran serenitat, que és la divisa
de la potència màxima.
Ah! Els forts vénen de forts. Alçau l'emblema
de l'avior llegendari,
que cada poble sols ateny son astre
seguint per la seva òrbita.

Siau qui sou; mes no atiant vells odís
de raça, ni amb emfàtiques
declamacions lloant tot lo que és vostre,
fins les mateixes úlceres...

Siau qui sou; mes no us tanqueu, ombrivols,
dins una llar històrica
sens horitzons. Volau sobre les terres
enfora, amunt, com l'àguila!
Ella ama el niu de les maternes roques,
però amb gran vol arranca-s'hi
i, travessant mil horitzons, domina
espais de llum esplèndida.

Per planes, mars, abismes i muntanyes,
amb vista potentíssima,
tantost afina desitjada presa,
ímpetuosa llança-s'hi
de la regió del llamp. Mes no trasmuda
d'essència l'au indòmita.

Ans bé, de tot lo que trescant aferra,
gustant-ne fibres íntimes,
se n'assimila la potència, i torna
cap a son niu més àguila.

El pi de Formentor

Electus ut cedri.

Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar,
mes Déu ungi d'aromes sa testa consagrada
i li donà per tronó l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les oncs, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
lo crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per les roques sa poderosa rel.
Té pluges i rosades, i vents, i llum ardenta,
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge;
domina les altures i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
lo cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh sí; que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi lo penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades,
i triomfador espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa, duré jo el teu record.
Lluitar constant i vencer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...
oh vida! noble sort!

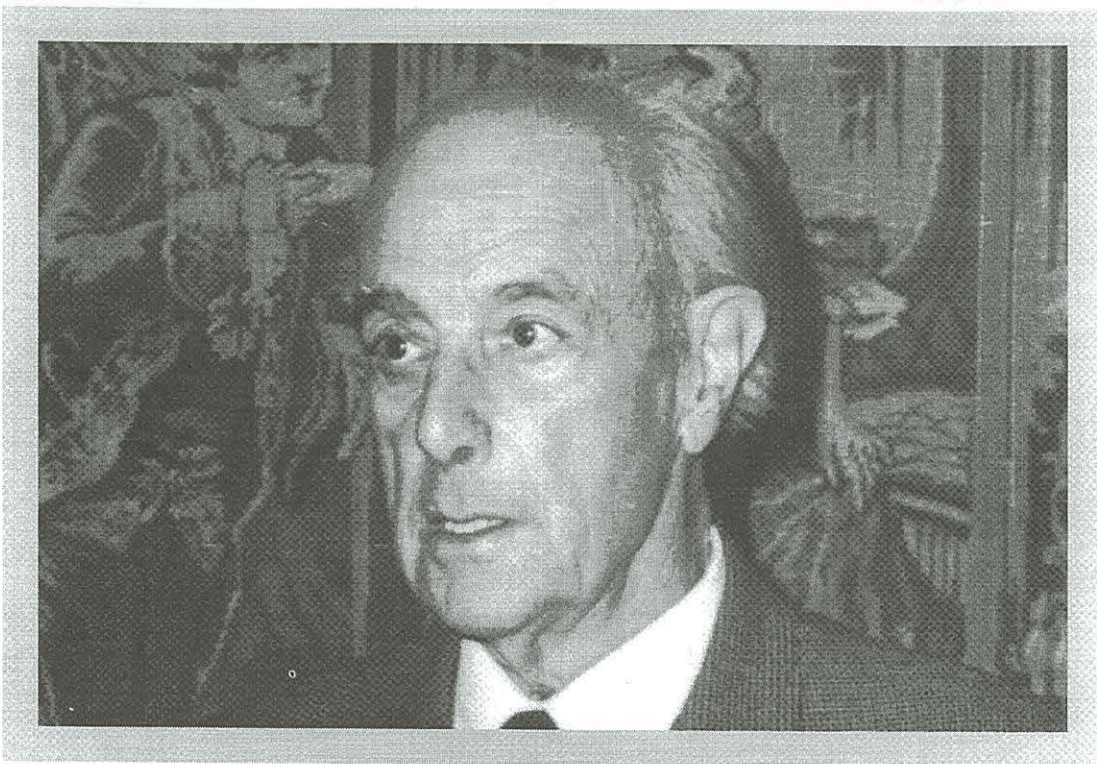
Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arretra dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons valentes niran per la ventada
com l'au dels temporals.

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

Llorenç Villalonga

en el centenari del seu naixement

(Palma 1897 - 1980)

VIDA

Llorenç Villalonga (Palma 1897 - 1980), important novel·lista mallorquí, de qui enguany se celebra el centenari del naixement, mostra, dins el seu procés creatiu, uns inicis propers a Anatole France i prest es consolidarà dins una estètica proustiana. El sedueix la troballa de Proust que diu que no hi ha més paradisos que els paradisos perduts. Una activitat periodística, vasta i constant, el fa col·laborar com a articulista a *El Día*, *Baleares*, *El Correo Catalán*, *Destino*, etc. A diverses publicacions immortalitzà el pseudònim Dhey, emprat també per signar algunes novel·les. La seva projecció novel·lística s'inicia amb *Mort de dama*

(1931), on contempla a la llum suau de l'humor o amb pinzellada més agra d'esperpent i sàtira, el procés de decadència de la societat mallorquina. Després, assumeix la direcció literària de *Brisas* (1934-1936), revista il·lustrada que fou decapitada per la Guerra Civil. S'enlluerna transitòriament amb el pensament feixista però, abans d'acabar la guerra, es tanca dins un exili interior del qual només surt després de la Segona Guerra Mundial.

La seva vasta producció abasta quinze novel·les, cinc llibres de relats i cinc volums de teatre. Una obra marcada per la reflexió continuada sobre el procés de decadència de la civilització

occidental. Entre les seves obres més importants cal esmentar: *Bearn* (1956), *L'hereva de donya Obdúlia* (1964), *Desbarats* (1965), la quasi autobiografia *Falses memòries de Salvador Orlan* (1967) i *El misantrop* (1972). Va obtenir alguns premis literaris: el Ciutat de Palma de Novel·la, el Premi Nacional de la Crítica, el Premi Nacional Narcís Oller i el Premi Josep Pla.

Bearn, la seva millor obra, s'ha traduït a moltes llengües i té versions en italià, hongarès, francès, anglès, noruec, alemany, neerlandès, xinès, vietnamita i en alfabet Braille.

Bearn (fragment)

La bellesa és una força tràgica. El paganisme pretén que és l'alegria de la vida. Per a mi representa la tristesa. El Renaixement situava la intensitat del plaer artístic per damunt totes les coses. Quina aberració, amic! Els antics ens han deixat gracioses escultures d'animals, xots innocents, nobles cavalls i vaques pacífiques. En sortir de visitar la fauna que es conserva al Museu Vaticà us sentiu l'ànima lleugera com després d'un bany

de puresa. Els artistes que crearen tan belles escultures no pretenien treure les coses de lloc ni actuar damunt la nostra sensibilitat d'una manera desmesurada. Ells, sí, foren uns vertaders clàssics. El desassossec i el pecat comencen amb l'entronització de l'humanisme. S'ha dit que l'art tot ho ennobleix, però com més artística, com més delicada sigui la representació de la bellesa femenina, amb més intensitat

parlarà als sentits de l'home. La dona amable i modesta, convenientment vestida, encara que perillosa, pot esser també una nota pura i consoladora. La dona divinitzada, la Venus, constitueix un sacrilegi. Els qui afirmen que l'art és sempre pur són o hipòcrites o retòrics sense sensibilitat. L'art és de vegades una embriaguesa. Les temptacions de sant Antoni, les de Pafnuci, són plenes de bellesa; Lucifer era bellíssim

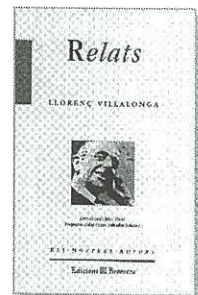
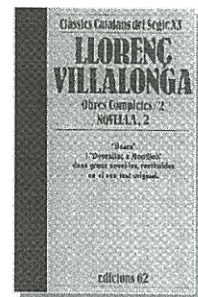

De la Introdució de Mort de dama

"El barri és venerable, noble i silenciós, amb carrers estrets i cases amples, que semblen deshabitades. Entre les volades dels casals, el cel fa vibrar el seu blau lluminós com una llançada. L'herba creix entre les juntes de les pedres, amples com a lloses. Rompen el silenci, de tard en tard, remors de campanes.

Pel barri, no hi passa ningú. "Els veritables habitants d'aquests carrers són els gats", ha dit Santiago Rusiñol. Mallorca és un país privilegiat per als éssers gatescos. El gat exigeix silenci, ordre i netedat, com un filòsof escolàstic: els renous del món no el deixarien meditar. Els gats i els canonges guarden analogies. Així han triat el mateix barri. L'aristocràcia, la burgesia, també anhelen reposar. L'escenari és apropiat. No descriuré una vegada més com és una antiga casa mallorquina; poc més o menys, igual que una lleonesa o catalana. Bells quadres en el quals, de sobte, no es veu què hi ha pintat; cadires de repòs i llits barrocs, amb cortinatges de domàs. Aquests llits tenen molts de matalassos: s'hi dorm molt bé. A l'altre cap de la ciutat, als

afores, pel Terreno, per Gènova, s'hi belluga un món colonial, compost de pintors, turistes i senyores que fumen. Són gents estranyes, que es banyen a l'hivern i viuen d'esquena a la religió. Fabriquen *cocktails* endiablats. Donen balls i tes. El barri antic fingeix ignorar-ho. Sense valor ni desigs per declarar-los batalla, opta per declarar-los inexistents. "Creis, Monsenyor, que el mes que ve serem a França, restablerts en els nostres privilegis?", demanava, per allà el 1792, un vell prelat a un company d'emigració. I replicava l'altre, prenent un pols de rapè: "Monsenyor, no hi veig cap inconvenient." Alguna senyoreta indígena, en els tes quasi litúrgics del casino, demana ja *cocktails* de ginebra i vermut. Dues, al carnaval, s'atreveren a encendre una cigarreta. L'aire està carregat de presagis... Però el barri antic no se n'adona. A les platges estava privat que els homes passassin a la part de les senyores. Les americanes escamotegen aquesta llei passant elles a la part dels homes. Tal volta qualche mallorquina exaltada les imita. Però el barri antic no se n'adona."

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

NADAL : TRADICIÓ I RELIGIÓ. LES NADALES.

Toni Pubil

Comença l'hivern. Dia 21 de desembre, el dia més curt de l'any i la nit més llarga. A partir d'aquí el dia es comença a allargar i, a poc a poc, la terra s'acosta al sol. Aquests dies, però, estam al punt de l'espai més llunyà del Sol; és el moment més fred de l'any. És per això que la gent es tanca a casa i era el temps idoni per a les transmissions orals de pares a fills, de padrins a nés, de tot tipus de coneixements i, sobretot, de totes aquelles manifestacions de la cultura popular que avui en dia anam oblidant.

Aquest és el moment més fred de l'any, com molt bé diu la nadala popular catalana ARA VE NADAL ...

Ara ve Nadal
el temps es refresca,
matarem el gall
i torrarem la cresta!

Ara ve Nadal
menjarem torrons,
i amb una guitarra
cantarem cançons.

Si analitzam aquesta nadala veurem com en 4 versos curts ens resumeix les característiques pròpies d'aquestes festes. Sabem perquè **el temps es refresca**. I és l'època de **matar el gall**, ja que el dia de Nadal, al dinar, acte central de la festa que aplega tota la família al voltant de la taula, era i és costum encara en alguns indrets menjar gall, animal que simbolitza l'astre rei, el Sol, i amb el seu sacrifici es renova el cicle de la vida: "any nou, vida nova". Antigament era el dia de culte al Sol Nou. Posteriorment els cristians feren coincidir el naixement del Sol amb el naixement del Messies.

És temps d'abundància: menjarem torrons, dolç típic d'aquestes dates. A més, també, és temps de festa i felicitat: i amb una guitarra, cantarem cançons. Segles enrera el infants ja cantaven cançons pel carrer per captar llepolies, així com també durant la nit de Nadal.

Sembla ser que l'origen de les festes de Nadal són les festes que organitzaven els romans en honor a Saturn, déu de l'abundància i la felicitat. Els cristians adaptaren la festa pels voltants del segle IV i la cristianitzaren. L'abundància i la felicitat romanes es convertiren en rifes, sortejos, menjars familiars, Missa del Gall, nadales, ornaments de Nadal, betlems i Reis Mags. Aquests darrers anys, però, l'arbre de Nadal i el Pare Noël, costum anglosaxó d'aquestes dates, ha envaït el terreny de la nostra tradició i n'hem fet una barreja - betlems i arbres, Pare Noël i Reis Mags -.

En canvi la **nadala** sí que és la nostra cançó nadalenca. La seva vitalitat, la conservació a través dels segles i la seva qualitat converteixen aquests texts anònims de transmissió oral en productes poètics de la col·lectivitat. Els seus temes provenen de *fonts eclesiàstiques* - anada a Betlem, el naixement, adoració dels pastors... - i també de *fonts populars i profanes*, com és el cas de la nadala esmentada. Ara bé, l'origen probable de la nadala catalana el trobam en certs himnes i en certes oracions de la litúrgia nadalenca. S'ha de dir que

les primeres mostres pertanyen a la primera meitat del segle XIV. Per tant, aquesta forma musical de la poesia catalana és molt més antiga que la de la poesia castellana, que no aparegué fins al final del segle XV, malgrat que a mitjan segle XVI hi hagués una introducció del nom villancico, per influència de la poesia castellana, i de les posteriors adaptacions villancet i vilancet.

I per tancar l'any que ens deixa i iniciar el nou acompanyats per la bona sort, seguirem el costum de menjar el raïm en sentir les dotze campanades, un gra cada cop de campana. Tres dies abans, però, dia 28 de desembre, haurem penjat alguna llufa - antigament una fulla de col i actualment un ninot de paper retallat -, ja que aquest dia ens lliuram a fer certes bromes per recordar els Sants Innocents. Aquesta diada té el seu origen en la mort de molts d'infants que féu assassinar el rei Herodes, per por que algun d'ells fos el Messies i el destronés. Avui en dia els mitjans de comunicació també s'apunten a la broma i donen alguna notícia falsa.

I dis l'any nou, dia 5 de gener, arribaran els Reis Mags, que portaran els desitjats regals a totes les cases de cada poble i ciutat. I com sempre els infants que no s'hagin portat gaire bé rebran un tros de carbó, sempre, però, de sucre.

És clar que Nadal és tradició i és religió, però de cada vegada més la importància de la tradició popular en aquests dies dins el món catòlic fa perdre a poc a poc el caire religiós de la festa de Nadal.

EL PORC MATANCER COM A SÍMBOL DE FERTILITAT

Damià Duran

Deixant de banda a Darwin, el pare Teillard o a Jung, pens que el tema de la fertilitat té cap i coa. És encara més capciós i punyent que cap altre lliçó de la història de la vida. La genètica, el Gènesi, embronquen sense feixuguesa, en força demoníaca o divina, devers el capçal de cada matrimoni o parella, en les flors que se casen, en els animalons que se capgiren fent l'amor, en l'embruix de les mirades enceses de passió entre home i dona. El degotís de l'esperma és un emboscada de la mateixa vida, famellenca ella, que celebra el seu festival en la gruta vaginal. Tot s'hi deixondeix en aquesta degustació emblavida d'escuma marinera, de fibló sensual. I això tan feridor, cantusseja per dins la sang, seguint els riarols de la saba de cada planta, embrutant-se de terra com els cucs, insistent per tots els indrets. La vida ve de lluny i no s'atura mai, troba finestrons per on endinsar-se sempre com l'eura enfiladissa, deslliurant-se de tots els fermalls, creant senderols retòrics a través de la paraula d'on brosten els sentiments eròtics.

La força toixarruda de la fertilitat, inmensa, universal, voluble ressona per totes les cletxes maternals, s'anomenin "dona", "cussa", "vaca", "llimonera", "ametler", "blat" o "fava". La lloguera de la fecunditat, sinuosa, seductora, sempre ha

format la cantonada on hi van a parar tots els vents (pensaments) del pagès. Porreres, vila a lloure, indiscreta, de terres mitjanceres i d'altres de ben retents, ha viscut, somniat i celebrat, patit i graponejat l'energia de la fertilitat cercant signes, fent màgia, vestint d'atributs certs objectes com per exemple, els fogueres de Santa Catalina o la pixa del porc matancer.

Els nostres pares, indiscrets ells, feien la guitza a l'esterilitat entonant el càntic de la fertilitat perpètua i indigent. Els luxuriosos avantpassats, i això no és massa lluny, el dia de matances estojaven el membre viril del porc (la pixa) com si fos l'espasa d'un rei, l'arma més refulgent de la procreació. Un cop escorxat l'animal s'enduien aquest òrgan cap el forn de coure pa o cap els fogons on havien de coure els botifarrons i el remolcaven dins la cendra. Així que ja havia passat aquest bateig iniciàtic penjaven aquesta vara genètica a una tatxa de qualque biga del sòtil i allà se quedava com si fos la roba interior d'un mascle enamoradís. El seu saïm s'enfortia, i tot el membre, cobert de greix en tota la seva

llargària s'assaonava dels aires quaresmals, de la llum de solsticis i d'equinoccis, de tots els signes del zodíac. Quan els pagesos consideraven que ja tenia el tremp indispensable, la baixaven i la s'enduien al camp en època de fer els guarets, de posar la terra a punt de sembrar. Amb la pixa de porc untaven les pales de l'arada perquè les gleves massa blanques no s'aferrassin. Així l'arada no s'embossava. També n'untaven els guarniments de les bísties, emperò la virtut més destacable era la del seu prodigiós poder de fertilització.

La nostra gent tenia per veritat que el contacte de la pixa de porc amb la terra era fertilitzant, una llunàtica creença antiga, tan grotesca com vulguen emperò humana, no debades, segons Joan Amades, els pobles antics van tenir el porc com animal sagrat i el van identificar amb el déu Dionís, déu de la natura, protector de l'agricultura, sempre perfumat de vi, també entroncat amb la força del boc i del toro.

Joan Amades al seu **Costumari Català** (el curs de l'any, tom V, p. 780), ens recorda que en matar el

porc pel Lluçanès, el vessament de la sang en els camps afavoria la llavor. També era costum ancestral *enterrar ossos i, possiblement altres fragments del porc en els camps de sembradura* a fi d'afavorir l'anayada de cereals.

ESTADÍSTIQUES DE LES PROVES DE SELECTIVITAT DEL JUNY DEL 97 DE L'INSTITUT MARE DE DEU DE SANT SALVADOR DE FELANITX

Biel Gomila

La Universitat de les Illes Balears va fer públiques, el passat mes de novembre, les estadístiques dels resultats de les proves

d'accés a la universitat, popularment conegudes per selectivitat, i que corresponen al mes de juny.

Com se sap, els alumnes de l'Institut de Felanitx s'examinen a Manacor i les preguntes són les mateixes per a tot l'alumnat de Balears. Aquest any era la primera vegada que l'IES Mare de Déu de Sant Salvador presentava els alumnes de segon curs de Batxillerat, precisament aquells mateixos que iniciaren el nou sistema educatiu en el

curs 1.993-94 quan començaren tercer d'ESO.

A l'estudi comparatiu que ha elaborat la UIB i que recolleix les mitjanes de les notes de tots els alumnes per modalitats de Batxillerat-Logse i les mitjanes de cada centre, és palesa una gran diferència a favor de l'alumnat de Felanitx en relació a la mitjana de Balears.

Vegeu-ne les estadístiques :

Opció	Mitjana Balears	Mitjana IES Felanitx
Científicotècnica	6'015	6'031
Ciències de la Salut	5'947	6'820
C.Salut i C. Tècnica	6'395	7'133
Ciències Socials	6'09	6'541
Humanitats	6'13	6'525

Les dades parlen per elles mateixes i demostren uns resultats molts positius de l'alumnat de l'Institut de Felanitx i que són superiors a totes i cadascuna de les mitjanes de Balears en les diferents modalitats de Batxillerat. Per altra part i tal com ja publicarem el mes de juliol, el percentatge d'aptes a les PAU (proves d'accés a la universitat) va ser del 87'9 per cent a les Balears. L'institut de Felanitx va registrar un 91'2 per cent ; per tant, 3'3 punts més que el percentatge general.

**SUPERMERCAT
CAN MURTO**

*Carnisseria, xarcuteria, peix congelat,
merceria, perfumeria*
AMB SERVEI A DOMICILI

C/ Sa Galla, 94 - Tel. 64 70 53 - PORRERES

**De todo...
y paseando**

 Centrotiendas

Es Crèdit

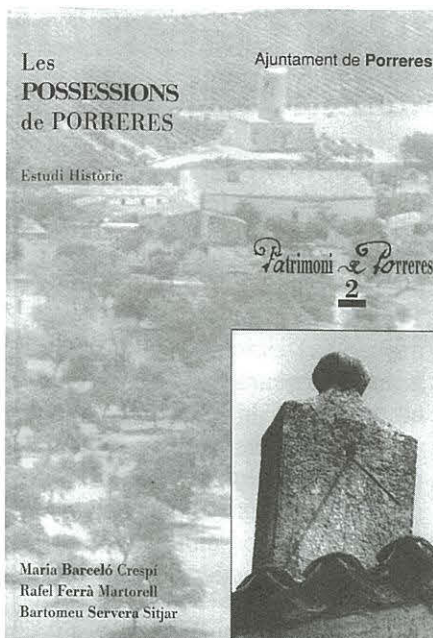
**BANCO DE
CREDITO BALEAR**

A LA FI S'HA PUBLICAT EL LLIBRE "LES POSSESIONS DE PORRERES"

Ferran Ribas

Hi havia llibres de possessions, però a la fi en tenim un que fa esment de manera específica a les possessions del nostre poble; obra de Maria Barceló Crespí, Rafel Ferrà Martorell i Bartomeu Servera Sitjar dins la col·lecció "Patrimoni de Porreres", editat per l'Ajuntament de Porreres.

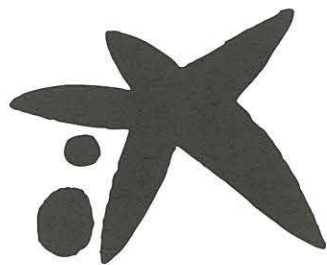
Hi ha altres motius d'interès, al marge de la referència a uns espais tan propers a nosaltres; cal destacar l'orientació de l'obra, avalada pel subtítol: un "Estudi Històric". Diferències clares, així, respecte

els itineraris voluntariosos, guiats per l'entusiasme, de la col·lecció de llibres de Miquel Segura; o respecte a l'acurada visió de tipologies i

elements arquitectònics del llibre "Cases de Possessió, I" de Garcia Inyesta i Oliver Sunyer. Aquest plantejament assegura una metodologia i uns continguts dels autors a partir de la seva formació i experiència d'historiadors.

Un estudi en profunditat del camp porrerenc; un estudi en particular de les possessions; un apèndix amb documentació que complementa un millor enteniment de l'anterior, aquestes són les tres grans parts del llibre, sense oblidar un recull fotogràfic de notable qualitat i generosa extensió que no oblidar la vessant estètica de la nostra arquitectura i que permetrà gaudir de l'obra també al públic interessat en el nostre passat històric.

"la Caixa"

C/ Hospital, 5 Porreres

Germans Leiva

Pare Bartomeu Pou, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 75 10 28 - Fax: 75 05 67

GRANS VINS DEL MÓN.TOKAJ

Joan Oliva

La regió de Tokaj està situada al nord-est d'Hongria, i amb una superfície de 6.000 Hectàrees de vinya. Se dedica exclusivament a la producció de vins blancs.

La classificació dels vins d'aquesta regió és fonamentalment en vins de taula i vins de qualitat superior. Parlem-ne una mica i vegem-ne les seves característiques.

Vins de taula.- Obtinguts per la vinificació de raïm no passificats. Es tracta de vins blancs secs mescla de varietats blanques, de graduació alcohòlica normal entre 10'5 ° i 12°. Les botelles són de 75 cl.

Vins de qualitat superior.- Aquí s'engloben tots aquells tipus en els quals d'alguna forma intervé (pansa o botrificat) la varietat Aszú. A simple vista ja són fàcils de distingir, l'envassament és fa sempre dins botella de vidre transparent de 50 cl. Dins aquests vins superiors podem trobar varies qualitats:

Szamoadni.- De qualitat inferior, es vinifica sense separació dels

raïms normals i els passificats, mescla de Aszú i altres varietats.

Fordítás.- Només a les grans anyades. Després de la primera prensada encara resta a la polpa un alt contingut de sucre i en aquest cas es repeteix el procés afegint most fresc a la polpa de la primera prensada, donant lloc a una nova fermentació, obtenint així el Fordítás o vi de Tornada.

Aszú.- És la qualitat per excel·lència del Tokaj. Els raïms de Aszú passificats per la Botrytis Cinerea són recollits manualment gra a gra, introduïts dins grans botes destil·len per gravetat el néctar "Eszencia". Més tard la pasta de Aszú és mesclada amb vi base fresc i macera de 24 a 48 hores, remouent per treure tot el sucre possible. Torna a fermentar dins les botes de roure del celler de criança i per l'alt contingut en sucre i les baixes temperatures, la fermentació és lenta i llarga.

Aquest tipus de vi de qualitat superior està determinat pel nombre de

"puttonyos", que podríem traduir per per covos que els vermadors porten a l'esquena durant la verema i tenen una capacitat de 25 quilos de raïm.

Afegint de 3 a 6 puttonyos, es a dir de 75 a 150 quilògrams de pasta de Aszú a 136 litres de vi base, obtindriem vi Aszú de 3 a 6 puttonyos. Quan més elevat és el nombre de puttonyos (que figura obligatòriament a l'etiqueta) més dolç serà el vi.

Per acabar, dir que els Tokaj de 5 i 6 puttonyos estan en qualitat i per treure a l'altura dels bons Sauternes francesos i que el més conegut entre nosaltres. El Tokaj Oremus està elaborat a Hongria per Vega Sicilia.

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria - Fotocòpies - Objectes de regal

C/. Almoina, 10 · Tel. 16 80 19

PUB RESQUILLS
ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14 · PORRERES

BÀSQUET : LIDERATGE DE L'EQUIP PORRERENC

D'extraordinària es pot qualificar la temporada que està realitzant l'equip del CB Porreres, durant el present any. Després de disputar-se quatorce jornades, l'equip només ha conegut la derrota un dues ocasions, una per un punt i l'altre a la pròrroga, la qual cosa fa que durant les 6 darreres jornades hagi mantingut el lideratge de la classificació, que està composta per 17 equips de diferents indrets de la nostra illa.

Si a tot això hi afegim la recuperació de l'afició, que després d'un parell d'anys de poca gent a les grades ara els diumenges que els partits es disputen al Camp Municipal de Ses Forques, hi ha una gran quantitat de gent segueix la bona marxa de l'equip que entrena Gregori Sastre.

El resultats fins ara han estat els següents

Joan Capó	57	Porreres	65
Porreres	50	La Salle	39
Escolar	62	Porreres	58
Porreres	58	Campos	50
Avance	52	Porreres	65
Porreres	47	Campanet	48
Lloseta	61	Porreres	74
Porreres	71	Artà	54
Portol	63	Porreres	64
Porreres	55	Gesa Alcudia	54
Son Carrió	30	Porreres	43
Porreres	65	Sta.Eugènia	35
Pollença	42	Porreres	56
Porreres	68	Hispania	49

L'equip està compost quasi en la totalitat per jugadors de la vila i a més s'ha pogut fer una plantilla bastant compensada, la qual cosa fa que al capdavanter de les diferents estadístiques estigui molt igualat:

PUNTS		MINUTS DE JOC		PUNTUACIÓ	
Llorenç Mestre	176	Llorenç Mestre	481	Rafel Juan	88
Miquel Barceló	160	Rafel Juan	459	Miquel Barceló	59
Rafel Juan	118	Miquel Barceló	412	Bernat Mesquida	35
Bernat Mesquida	89	Pere Lladonet	309	Llorenç Mestre	18
Pere Lladonet	84	Bernat Mesquida	247	Jaume Perelló	3

Baltasar Ferrer,
jove esportista
mort en accident.

El passat mes de novembre ens deixà, víctima d'un accident de moto, Baltasar Ferrer Mas, jove futbolista porrerenc format als equips inferiors de la Unió Esportiva Porreres, i que en l'actualitat jugava a la Primera Regional defensant els colors de l'equip de la nostra Vila. Des d'aquestes planes del *Llum d'Oli* volem fer arribar a la família i a la Unió Esportiva el nostre condol més sincer.

PERE GRIMALT, UN PORRERENC A LA COSTA DE CALVIÀ

Xim Barceló i Janer

És un vespre de molt de fred del mes de novembre, el camp municipal de Ses Forques és el marc més adequat per parlar amb Pere Grimalt Munat, de sa Bastida. Un porrerenc de setze anys recent complerts que estudia 3r d'ESO a l'institut de Felanitx, i que mitjançant el seu esforç diari pretén el dia de demà arribar a triomfar en el món del futbol. Tot i això sense deixar de banda la seva formació acadèmica: *l'any que ve vull triar la branca de l'electricitat.*

Pere Grimalt començà a jugar als vuit anys aquí a Porreres. Als dotze, emigrà a un equip amb molt de potencial, el *Platges de Calvià*. Aquest col·lectiu, com quasi tots els de les zones turístiques, sorgí ara fa uns quinze anys i s'ha consolidat com a club dins del Futbol Balear. Altres en canvi, estan a punt de desaparèixer o passen per moments molt difícils, és el cas del

Badia de Cala Millor, Porto Cristo o el Club Esportiu de Cala d'Or.

Toni Vidal, que molts el recordareu si vos dic que era aquell extrem baixet que corria la banda dreta del vell camp de n'Hereveta juntament amb els Morlà, Carrió, Ballester, Blanco, ... no se si Torrado, va jugar un paper molt important perquè Pere formàs part del Platges. Actualment juga als juvenils de Primera Regional a la posició d'home lliure: *soc de primer any, els més veterans a la categoria juguen a l'equip que pren part a la Lliga Autònoma, precisament Toni Vidal és el seu preparador.*

Seguim parlant, ens estam gelant de fred i entram al bar.

Em conta que a l'equip hi ha molt bon ambient, que es desplaça a Calvià tres cops per setmana per entrenar, més el partit de cada cap de setmana. No té d'altra afició que la pilota, ni caçar, ni cinema, ni llegir, ... somnia en triomfar amb allò que més li agrada a la vida: el FUTBOL. Es declara aficionat al Reial Madrid, però admira a Josep Guardiola (F.C. Barcelona) i el llegendari home lliure del Bayern de Munich dels anys 70 Frank Beckenbauer *no l'he vist jugar en el seu moment, però he vist partits gra-*

vats on ell participa. Admira a aquests jugadors per al que representen: tècnica, lideratge, honestitat i capacitat de sacrifici dins del camp. Segueix l'actualitat de la U.E. Porreres i amb menys interès la del Reial Mallorca.

Finalment, repassam l'actualitat del nostre poble, on Pere comenta que *de sobrar no hi sobra res, però de mancances sí que n'hi ha, sobretot pels joves com jo.* Aquestes paraules em fan reflexionar i pens que a Porreres ja no existeix aquell esperit de jocs de carrer i aquella formació espontània rebuda pels nins/es i joves que han crescut a la nostra vila, una de les causes n'era el Centre, abans Cau de Jovent. No hi havia res més. Però i ara?.

Hem parlat una bona estona i és l'hora de despedir-nos. He pogut comprovar que Grimalt desprèn essència futbolística per tots els costats, viu el futbol.

Esper que els teus somnis es compleixin, Pere.

TOT PER L'ESPORT

Qualitat i moda en sabates

L'Almoina, 19
07260 Porreres

Tel. 16 82 76

CAMPANYA DE RECOLLIDA DE MEDICINES

Els medicaments que ja no uses i que continues guardant a ca teva, es poden aprofitar per salvar vides al tercer món. Diposita a la teva farmàcia tots els medicaments que ja no prenguis, fins i tot els que estiguin caducats. Se'n farà una selecció i els que es puguin utilitzar es destinaran als països que més els necessitin. Els que ja no serveixen, es neutralitzaran i s'eliminaran a través d'un tractament especial que respecta el medi ambient.

PORTA A LA TEVA FARMÀCIA TOTS ELS MEDICAMENTS QUE JA NO USES. ELS ENVIAREM A SALVAR VIDES AL TERCER MÓN.

Les restes de medicaments usades que es mesclen amb els fens domèstics produeixen greus danys al medi ambient.

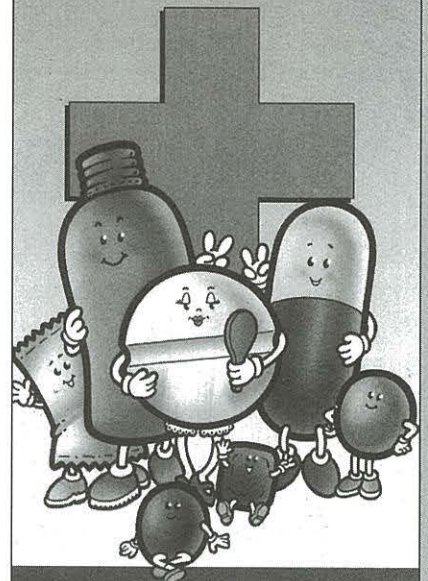
TORNALES A LA TEVA FARMÀCIA

A la teva farmàcia trobaràs un contenidor degudament senyalitzat, en què podràs dipositar TOTS els medicaments que guardes a ca teva i que ja no uses. Recorda que amb aquesta acció estàs ajudant a salvar vides on més es necessiten, a les poblacions més desemperades del món.

Aquesta campanya és iniciativa del Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears, Apotecaris Solidaris amb col·laboració de la Cooperativa d'Apotecaris i amb el suport del Consell Insular de Mallorca.

*Si a ca teva en sobren,
en el tercer món
en falten*

*Si en tu casa sobran,
en el tercer mundo
faltan*

**CAMPANYA DE
RECOLLIDA DE MEDICINES**

**Grup d'Animació
INFANTIL**
3i2.5
PORRERES.
tfs: 647008 - 647677 - 647548 - 209970.

**Bar Pub
ES FAROLET**
L'Almoina, 58 - PORRERES

No desicim Xerxes de nos important

perquè seim casa de pol enamoncats...

Blai Bonet

Parlit que estam
enamonats. Sevi amor?
Parlit/Sevi

Els me vaneu mostrar els camins de l'art

F. A.

BLAI BONET, IN MEMORIAM

Fotografia treta del llibre de Francesc Amengual, "Homenatge en Blanc i Negre".